

TÄÄLLÄ INSPIRAATIO
ON LUONNONVOIMA

IR

IN

P

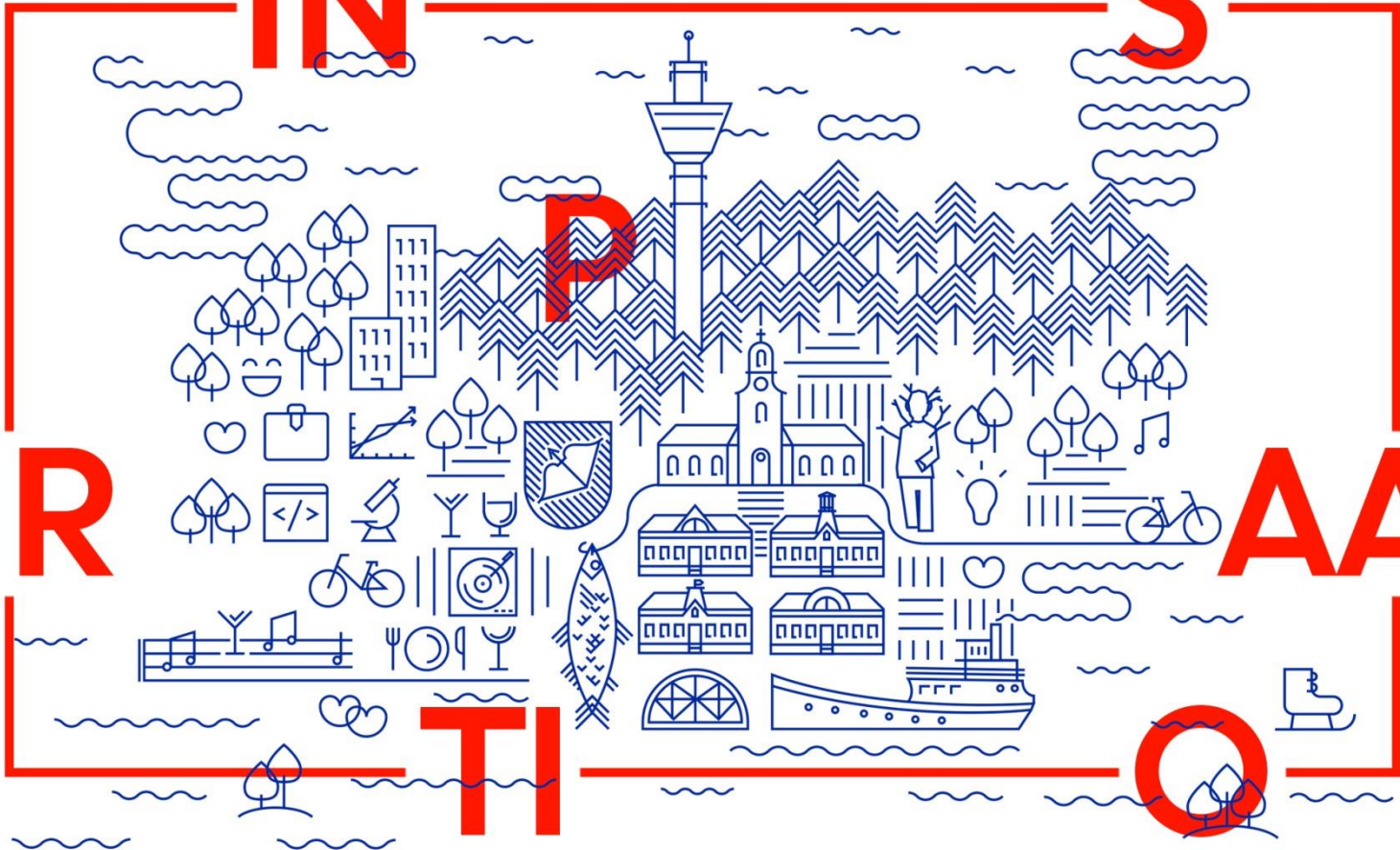
S

KUOPIO

AA

TI

O

Yhdessä kohti uutta lukiota

Kuopion paikallinen LOPS2021-prosessi

Lukiouudistuksen tavoitteita

- Vahvistetaan koulutuksen laatua ja oppimistuloksia.
- Taataan vahva yleissivistys ja hyvät jatko-opintovalmiudet.
- Sujuvoitetaan siirtymistä korkea-asteelle.
- Lisätään lukiolaisen työelämä- ja korkeakouluyhteyksiä.
- Lisätään opiskelijoiden ja opettajien hyvinvointia.
- Luodaan yhdessä lukio, jossa nuoret oppivat asettamaan itselleen realistisia tavoitteita avarakatseisesti.
- Iloitaan siitä, että yhdessä laadittu Kuopion LOPS2021 ohjaa tehokasta toimintaamme ja sujuvaa arkeamme.

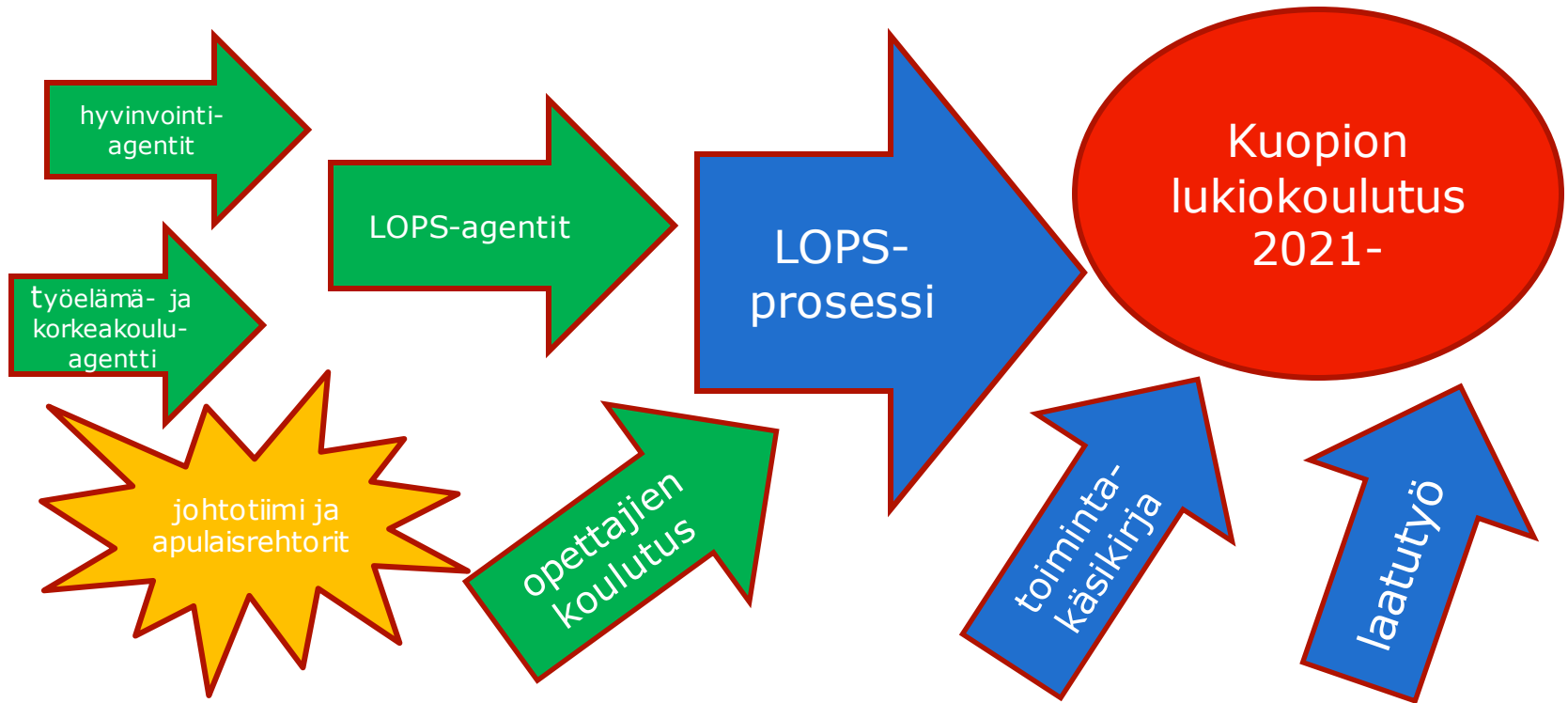
Keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi

- Mahdollistetaan nykyistä yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut.
- Varmistetaan jokaisen opiskelijan henkilökohtainen ohjaus ja tuki.
- Tehdään laaja-alainen osaaminen näkyväksi kaikilla opintojaksoilla.
- Lisätään yhteistyötä opettajien ja oppiaineiden välillä.
- Vahvistetaan opettajien arviointiosaamista ja muita pedagogisia valmiuksia.
- Tuetaan systemaattisesti opiskelijoiden oppimaan oppimisen taitoja erityisesti lukion alussa.

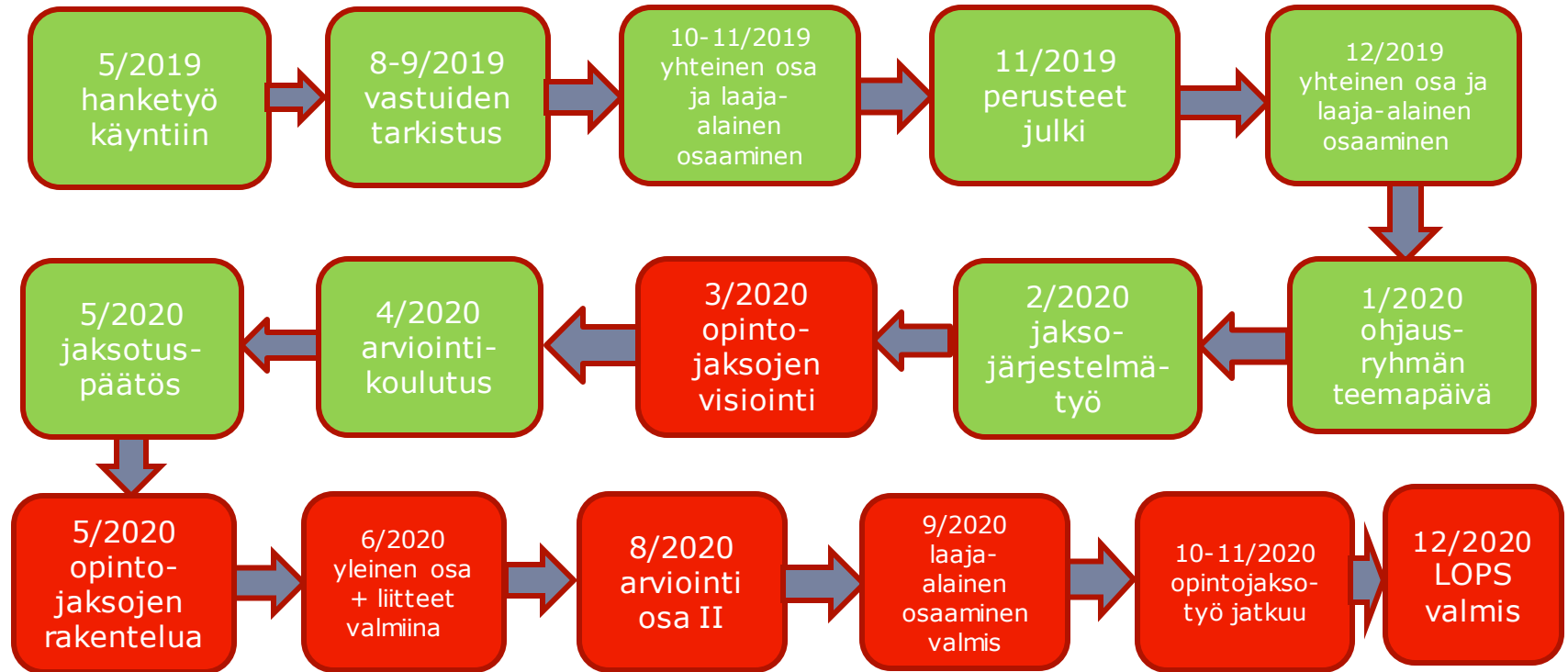
Mitä lukiouudistuksen toimeenpano meiltä vaatii?

- hyödyllisen uuden omaksumista ja tarpeettomasta vanhasta luopumista
- yhteistyön lisäämistä
- nykyisten rakenteiden kriittistä tarkastelua ja vaihtoehtojen kartoittamista
- malttia ja pitkäjänteisyyttä huolelliseen ja kattavaan LOPS2021-prosessiin
- vaiheittaista etenemistä ja tavoitteiden toteutumisen seurantaa

Miten lukiouudistus tehdään?

LOPS2021-prosessin eteneminen Kuopiossa

Lukiouudistuksen osa-alueet

- lukiolain toimeenpano
- LOPS2021-prosessi ja käyttöönotto
- pedagoginen kehittäminen
  - arvioinnin osa-alueet
  - opettajien ja oppiaineiden yhteistyön lisääminen
- toimintakulttuurien yhtenäistäminen ja kehittäminen
  - toimintakäsikirja
- laadun varmistaminen
- työelämä- ja korkeakouluyhteyksien lisääminen
- hyvinvoinnin lisääminen

LOPS-prosessin eteneminen

- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita käsiteltiin ensin kouluilla ja sen jälkeen kaupunkitason aineryhmissä (4/6 on käsitelty).
- Koulukohtaista käsittelyä valmisteltiin etukäteen pedagogisissa ryhmissä tai vastaavissa suunnitteluryhmissä.
- Tavoitteena oli lisätä opettajien valmiuksia opintojaksojen rakentamiseen laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden konkretisoinnin osalta.
- 28.4. työskenneltiin koko päivä valtakunnallisia pakollisia ja valinnaisia opintojaksoja rakentaen.

LOPS-prosessin eteneminen / laaja-alainen osaaminen

- *Millaisia vuorovaikutustaitoja lukiolainen tarvitsee? Entä millaisia vuorovaikutustaitoja tarvitaan jatko-opinnoissa ja työelämässä?*
- *Miten vuorovaikutustaitoja opetetaan / opiskellaan?*
- *Miten saadaan arka / kovasti jännittävä / ahdistunut opiskelija harjoittelemaan vuorovaikutusta?*
- *Miten opettajan esimerkki voi rohkaista vuorovaikutustaitojen oppimiseen?*
- *Miten opiskelijaa ohjataan tunnistamaan ja käsittelemään tunteitaan?*
- *Miten kykyä empatiaan voidaan harjoitella?*

LOPS-prosessin eteneminen / laaja-alainen osaaminen

- *Miten voidaan opettaa monilukutaitoa? Miten eri aineissa voidaan harjoitella monilukutaitoa?*
- *Miten eri oppiaineissa voidaan pohtia tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja?*
- *Miten opiskelijan minäpystyvyyttä voidaan parantaa/kehittää?*
- *Mitä sellaisia pedagogisia käytänteitä lukiossamme on, mitkä kehittävät monitieteistä osaamista? Mikä uusia käytänteitä voisimme luoda?*
- *Millaisia uusia pedagogisia ratkaisuja tarvitaan useamman aineen opintojaksojen toteuttamisessa?*

1) Millaisia vuorovaikutustaitoja lukiolainen tarvitsee? Entä millaisia vuorovaikutustaitoja tarvitaan jatko-opinnoissa ja työelämässä?

- sopivassa suhteessa kuunnella ja puhua

- Kuuntelutaito on yksi keskeisimmistä vuorovaikutustaidoista.
- Tätä ei voi olettaa edes lukiolaisilta ainakaan täysin.
  - Ymmärrys on tuotettava sanoittamalla asiat opiskelijoille.
- Opetetaan / kehoitetaan kuuntelemaan toisia esim. ryhmätöiden esityksissä.
- Tätä voi harjoitella esim. vertaisarviointia käyttämällä.
- Esiintymistaitoja voi harjoitella lukiossa kohtuullisessa turvallisessa ympäristössä.
  - Esiintymisjännitystä voi pyrkiä vähentämään harjoittelemalla. Tämä vaatii aikaa.
  - Lukiossa voidaan tarjota tähän varsin turvallinen ympäristö.
- Ryhmätyötaidot
  - Ryhmätyötaitoja oppii työskentelemällä ryhmässä.
  - Ryhmän rooleja voi jakaa valmiiksi välillä.
- Parityöskentelyssä ryhmätyötaidot kehittyvät myös.
- Jatko-opinnoissa ryhmätyöskentelytaidot poikkeavat vain vähän lukiosta.
  - Osa ryhmistä on pitkäkestoisempia. Osassa taas työ on saatava todella nopeasti liikkeelle, mikä vaatii oma-aloitteisuutta myös vuorovaikutuksessa.
- Työelämässä on oltava valmis yllättäviin kohtaamisiin. Lukio ja jatko-opinnot ovat vuorovaikutuksen osalta ennustettavampaa kuin työelämä.

2022

2022

2022

2022

2022

2022

2022

2022

Laaja-alaisen osaamisen paikalliset lisäykset

- **RUB1 5 Opiskelu ja työelämä**
-
- **Paikallinen tarkennus**
- **Hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen:** *Opintojaksossa pohditaan monipuolisesti omia vahvuuksia ja näin vahvistetaan luottamusta omaan tulevaisuuteen. Kannustetaan opiskelijaa käyttämään ruotsin kieltä rohkeasti niin luokkatilanteissa kuin koulun ulkopuolellakin. Opiskelija pohtii myös omia valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan ruotsin valinnaiskursseille ja ylioppilaskirjoituksiin, mikä hälventää opiskelijoiden epävarmuutta omien taitojen sekä tulevaisuuden suhteen.*
- **Yhteiskunnallinen osaaminen:** *Opintojaksossa korostuvat työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne. Harjoitellaan mm. työhakemuksen ja CV:n tekoa, työhaastattelua. Tutustutaan yrittäjyyteen ja erilaisiin mahdollisuuksiin löytää sopivia jatko-opiskelu- ja työpaikkoja. Opintojakson suoritettuaan opiskelijan tulisi ymmärtää, että kielitaito on tärkeä työelämätaito ja hän on rohkaistunut käyttämään ruotsia.*
- **Globaali- ja kulttuuriosaaminen:** *Opintojaksossa korostetaan ruotsin kielen merkitystä lukion jälkeen kotimaassa erityisesti suomenruotsalaisilla alueilla sekä Suomen roolia yhtenä Pohjoismaana, pohjoismainen yhteistyö mukaan lukien.*

Laaja-alaisen osaamisen paikalliset lisäykset

- **BI5 Ihmisen biologia (2 op)**
- **Paikallinen tarkennus (osittain kesken, ryhmän kommentit näkyvät)**
- **Hyvinvointiosaaminen:** Opintojakso keskittyy ihmiskehon toimintaan. Opintojaksolla kiinnitetään huomiota myös monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkitykseen ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Opintojakson aikana opiskelijan ymmärrys ihmiskehon rakenteiden ja toimintojen biologisesta taustasta vahvistuu ja ymmärrys ihmisyksilöiden erilaisuudesta ja monimuotoisuudesta lisääntyy. **Kesken: otetaanko terveystieteiden näkökulma mukaan? Tämä osio mielestämme tärkein. Onko tarve kirjata laajemmin?**
- **Vuorovaikutusosaaminen:** Opintojaksolla tehdään pienimuotoinen ihmiselimestön toimintaan liittyvä kokeellinen työ yhdessä toisten opiskelijoiden kanssa, esimerkiksi tutkitaan luuston rakennetta, mitataan sykettä tai verenpainetta. Opiskelija osaa tulkita ja arvioida eri lähteistä hankitun ihmisen biologiaan ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja merkitystä ja keskustella niistä yhdessä toisten opiskelijoiden kanssa. **(onko liian sitova?)**
- **Monitieteinen ja luova osaaminen:** Opintojaksolla tarkastellaan ihmiskehon ja ympäristön vuorovaikutusta, esimerkiksi säteilyn, karsinogeenien, ruokavalion, liikunnan, unen ja päihteiden merkitystä elimistön homeostasian ylläpitämisessä. Opintojakson sisältöihin yhdistellään muiden tieteenalojen tuottamaa tietoa ihmiselimestön toiminnasta esimerkiksi kemian, terveystiedon, fysiikan, liikuntalääketieteen ja psykologian osalta.
- **Yhteiskunnallinen osaaminen:** Opiskelija osaa käyttää oppimaansa tietoa ihmisen biologiasta yksilötason valintojen ja yhteiskunnallisen päätöksenteon pohjana esimerkiksi tarkastellessaan ravitsemussuosituksia, kansallinen rokotusohjelmaa ja liikuntasuosituksia. Opintojaksolla tarkastellaan esimerkkejä ihmisen biologian tuntemuksen hyödyntämisestä eri ammateissa esimerkiksi terveydenhuolto- ja liikunta-alalla. **(onko liian sitova?)**

LOPS-prosessin eteneminen / arviointi

- Arvioinnin ja arviointiosaamisen kehittämiseen on kiinnitetty paljon huomiota.
  - arviointikomitea osaksi LOPS-hanketta ja toiminnallista uudistusta
  - koulukohtaiset arviointikyselyt hyvistä käytänteistä ja kehittämiskohteista
  - kyselyn jatkotyöstäminen ja avaaminen yhdessä opettajien kanssa
  - kaikille lukioiden opettajille (n. 160) yhteinen arviointikoulutus
  - opintojaksoittain arvioinnin avaaminen:
    - *oppimisen tukeminen ja ohjaaminen*
    - *osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen*
    - *laaja-alainen osaaminen*

LOPS-prosessin eteneminen / arviointi

- **GE1 Maailma muutoksessa (2 op)**
-
- **Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen**
- *Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja tukee opiskelijan oppimista esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.*
- **Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen**
- *Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.*

LOPS-prosessin eteneminen / arviointi

- **Laaja-alainen osaaminen (luonnos)**
- **Vuorovaikutusosaamista** voidaan arvioida formatiivisesti tai summatiivisesti esimerkiksi vertaisarviointina. Voidaan harjoitella vertaisarvioinnin kautta myös taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta.
- **Monitieteistä ja luovaa osaamista** voidaan arvioida aineistopohjaisilla tulkintatehtävillä tai geomedian omaa tuottamista edellyttävillä tehtävillä.
- **Eettistä ja ympäristöosaamista**, kuten kykyä perustella näkemyksiä eettisissä kysymyksissä tai kulutusratkaisuissa, voidaan arvioida formatiivisesti pari- ja ryhmäkeskusteluiden tai väittelyiden avulla.
- **Yhteiskunnallista osaamista** voidaan arvioida itsearviointin avulla esim. omia kulutustottumuksia arvioimalla.
- **Globaalia ja kulttuuriosaamista** voidaan arvioida itsearviointina, jossa opiskelija arvioi oman alueellisen identiteettinsä ja maailmankatsomuksensa muuttumista kurssin aikana.

LOPS-prosessin eteneminen / työn jatkuminen

- kirjauksia täydennetään ja yhdenmukaistetaan sekä lisätään konkreettisia esimerkkejä
- aineryhmien hyviä toimintamalleja jaetaan kaikille
- opiskelijan osallistaminen arviointiin tehdään näkyvämmäksi
- lukio-opintojen alkuun suunnitellaan opiskelijoille oma arviointikoulutus
- paikallisia valinnaisia opintojaksoja rakennetaan
- siirrytään rakentamaan laajempia opintokokonaisuuksia
  - sitova tavoite x laajaa opintojaksoa / lukio / lukuvuosi

LOPS-prosessin eteneminen / työn jatkuminen

- jatketaan laajempien opintokokonaisuuksien ja yhteisopettajuuden testaamista
  - tiimijaksot
  - HI01/GE01 oppiainerajat ylittävä kurssi
  - ÄI01/ÄI02 samassa jaksossa samoille opiskelijoille
  - MAA03/MAA05 samassa jaksossa samoille opiskelijoille
  - ÄI05/HI04 oppiainerajat ylittävä kurssi
  - yhteisopettajuutta: sama kurssi samalla johtonumerolla